Verandermodel vergadermodel Mook en Middelaar 2022

Waarom	**moet het allemaal anders?** ***Zie verslag en presentatie BOT-sessie***		**betrekken inwoners**	**kwaliteit debat**	**raadswerk beheersbaar houden**
		GroenLinks	1) het is voor samenleving niet eenvoudig om betrokken te zijn in de besluitvorming 2) inbreng inwoners komt niet goed tot z'n recht 3) inwoners hebben het gevoel niet gehoord en niet serieus genomen te worden	1) te hoog detailniveau 2) te weinig kaderstellend en controlerend 3) te veel herhaling	1. Gemiddelde tijdsbesteding 18 uur is te veel 2. raadsleden zijn veel tijd kwijt met zoeken naar informatie die wel beschikbaar zou moeten zijn maar onvindbaar is.
		VVD	1) het is voor samenleving niet eenvoudig om betrokken te zijn in de besluitvorming 2) inbreng inwoners komt niet goed tot z'n recht	1) te hoog detailniveau 2) te weinig kaderstellend en controlerend 3) te veel herhaling	gemiddelde tijdsbesteding 18 uur is te veel
		PvdA	Het is voor de inwoners niet eenvoudig om betrokken te zijn in de besluitvorming. De inbreng van inwoners komt niet (goed) tot z'n recht.	Te hoog detailniveau en te weinig kaderstellend en controlerend. Veel herhaling van commissie in de raad. Onderlinge discussie/debat komt niet op gang,	Gemiddelde tijdsbesteding van 18 uur is (te) veel. Maar ieder raadslid is zelf verantwoordelijk voor zijn planning. Bovendien ligt er ook gezamenlijke verantwoordelijkheid vd fractie.
		DGP	Social media, krant, buurt bezoek.	Onervaren wordt er gedebateerd	Het is een 1/2 baan, minder uren zou wenselijk zijn maar hoe?

Wat	**schort er aan het bestaande model?** ***Zie verslag en presentatie BOT-sessie***		**betrekken inwoners**	**kwaliteit debat**	**raadswerk beheersbaar houden**
1	Structuur / vergadermodel	**GroenLinks**	1. Een moment waarop er door inwoners ingesproken kan worden met discussie of mogelijkheid tot vragenstellen ontbreekt 2. De inwoners hebben geen mogelijkheid om informatie in te winnen en hebben dus ook in gesprekken met gemeente een te grote informatieachterstand	1. Er mist een opinierend moment. 2. De raad heeft een informatieachterstand. 3. Er wordt/werd door leden van het college misbruik gemaakt van deze situatie. 4. De ruimte om kaders mee te geven aan de wethouders ontbreekt. 5. Het verschil in benadering van dualiteit tussen de verschillende wethouders maakt het werk soms ongrijpbaar	1. Er zit te weinig tijd tussen het beschikbaar komen van agenda met stukken en de commissievergaderingen. 2. Commissievergaderingen kosten mede veel tijd omdat alle technische vragen behandeld moeten worden.
1	Structuur / vergadermodel	**VVD**	- Weinig momenten waarbij er informatieavonden zijn voor inwoners - Er wordt te weinig waarde gehecht aan insprekers en hun betoog, door niet met ze in gesprek te gaan	- Er wordt meer met de wethouder gediscussieerd dan met de raad onderling - de vergaderorde loopt nog wel eens uit in tijd - Terwijl de vergaderingen langer duren schort het vaak aan een inhoudelijk debat tussen raadsleden - Hoeveelheid technische vragen kan een goed debat in de commissie bemoeilijken	- Tijd tussen ontvangen van stukken en commissie/raad is erg kort om deze goed voor te bereiden. Waardoor er ook vaak onnodige vragen gesteld worden - Alle commissievergaderingen in één week kan een te groot beslag leggen op een fractie

1	Structuur / vergadermodel	**PvdA**	Inwoners zijn weinig betrokken bij opninievorming en besluitvorming. Inwoners hebben nu onvoldoende een beeld bij de gemeente en de politiek.	Commissievergaderingen zijn te eenzijdig op het College gericht en er komt geen onderling debat of standpuntuitwisseling	Er is weinig tijd om stukken te lezen en te doorgronden tussen fractieberaad en commissie en raad. 'n Fractievergadering en driecommissies in een week is teveel van het goede.
1	Structuur / vergadermodel	**DGP**	Geen weder vragen, omdat die een mening vertegenwoordigen	Eenzijdig	Vergadering tot max 23u00 ivm andere broodheer
Wat	**schort er aan het bestaande model?** ***Zie verslag en presentatie BOT-sessie***		**betrekken inwoners**	**kwaliteit debat**	**raadswerk beheersbaar houden**
2	Technologie/systemen	**GroenLinks**	1. Toegankelijkheid van documenten is vaak onvoldoende waardoor systemen die tekst omzetten in audio (voor blinden) niet te gebruiken zijn. 2. Inwoners zijn onvoldoende op de hoogte van wat er speelt	1. De verslagen zijn te globaal, er staat niet in wat er exact besproken is. 2. Terugluisteren kan niet altijd per agendapunt.	1. Er is geen actueel overzicht van alle geldende documenten, beleidsnota's en besluiten. 2. Heldere verslagen met voldoende inhoud ontbreken.
2	Technologie/systemen	**VVD**	- Het is lastig om stukken te vinden op de gemeentelijke website	- Prima. De verslaglegging werkt goed via de audioverslagen.	- Geen opmerkingen.
2	Technologie/systemen	**PvdA**	Website is al beter maar nog steeds lastig met name raads -en archiefstukken te raadplegen.	Hamerstukken worden in commissies vastgesteld. Dat leidt in raadsvergadering vaak tot minder discussie en ondeling debat	Veel ambtelijke taal en afkortingen vaak grote hoeveelheid aan bijlages zorgen voor tijdsbelasting.
2	Technologie/systemen	**DGP**	iBabs	lastig zoeken	een halverweg update
Wat	**schort er aan het bestaande model?** ***Zie verslag en presentatie BOT-sessie***		**betrekken inwoners**	**kwaliteit debat**	**raadswerk beheersbaar houden**
3	Mensen	**GroenLinks**	1. Raadsleden werken onvoldoende aan verwachtingsmanagement bij inwoners. 2. Aan inwoners wordt onvoldoende duidelijk gemaakt wat zij kunnen verwachten bij het inspreken in de raad.	1. Sommige raadsleden hebben niet de (communicatieve) vaardigheden om te debatteren. 2. Sommige raadsleden hebben onvoldoende kennis over functioneren van de gemeente, politieke besluitvorming en regelement van orde. 3. Veel raadsleden kunnen niet systeemdenken en bekijken vraagstukken als losse brokken ipv in hun context en samenhang	1. Vergaderingen duren soms ook lang omdat raads- of commissieleden vragen blijven herhalen ondanks dat er al een antwoord gegeven is en door blijven gaan over details. Dit kost veel tijd.
3	Mensen	**VVD**	- Geen opmerkingen.	- Er mag een bredere debatcultuur ontstaan in de raad	- Hoofdzaken moeten we ook in toekomst in het oog blijven houden, een taak voor de voorzitter
3	Mensen	**PvdA**	Hoe bereiken we de inwoners? Nu in ieder geval onvoldoende? Maar ze zijn er wel als het om hun straatje gaat!	Debat en discussie komt onvoldoende op gang. Te strakke partij discipline	Herhaling van vragen en opmerkingen in de raad die in commissie al zijn gesteld of gemaakt.

3	Mensen	**DGP**	Instructie aan insprekers dat vragen geen politieke mening zijn	wedervragen stellen bewerkt betrokkenheid	
Wat	**schort er aan het bestaande model?** ***Zie verslag en presentatie BOT-sessie***		**betrekken inwoners**	**kwaliteit debat**	**raadswerk beheersbaar houden**
4	Cultuur	**GroenLinks**	Er lijkt ook over betrokken inwoners door sommige raadsleden gedacht te worden in 'kampen' of partij-achterban. Daardoor worden niet alle signalen en brieven even serieus genomen.	1. Raadsleden spreken elkaar niet aan op gedrag. 2. Raadsleden spreken elkaar niet aan op integriteitsvraagstukken.	
4	Cultuur	**VVD**	- Inwoners hebben geen vaste positie in ons besluitvormingsproces	- Er is een cultuur ontstaan van praten met de wethouder ipv debatteren met elkaar als raad - Politiek is mensenwerk, we moeten elkaar zo accepteren zoals we zijn, ook qua inbreng	- Raadswerk blijft voor veel mensen een nevenfunctie, dat moeten we meer van elkaar accepteren
4	Cultuur	**PvdA**	Inwoners komen pas in actie als in hun straat of buurt wat staat te gebeuren. Hoog Nimby gehalte.	Er wordt niet of nauwelijks feedback gegeven op / aan elkaar of, alleeen als het goed gaat. Disfunctioneren wordt niet aan de orde gesteld.	Oude college en raad zaten teveel in een patroon vast. Nieuw wethoudersteam zorgt voor verfrissing, (1e indruk)
4	Cultuur	**DGP**	?	?	?
Wat	**moet er allemaal anders?** ***Zie Memo / Nat.raadsledenonderzoek / Benchmark***		**betrekken inwoners**	**kwaliteit debat**	**raadswerk beheersbaar houden**
1	Structuur / vergadermodel	**GroenLinks**	1. Ervaring opdoen met een burgerberaad. 2. Dorpsraden krijgen een vaste plek in de vergaderstructuur. 3. Als inwoners inspreken, tijd reserveren voor vragen uit de raad/commissie. Dus tijd voor een echt gesprek. 4. Inwoners de kans geven zich goed te informeren over het onderwerp waarop ze betrokken zijn en in willen spreken.	1. De technische vragen zouden schriftelijk gesteld kunnen worden. 2. Een opinierende vergadering aan de vergaderstructuur toevoegen. 3. Betere en gelijkwaardige informatievoorziening voor alle raadsleden. 4. Expliciet ruimte scheppen voor het meegeven van kaders aan het college. College ook opdragen om kaders te vragen	1. Meer tijd tussen het beschikbaar komen van de agenda met stukken en de eerste commissievergadering. 2. Door technische vragen schriftelijk te stellen (en door college schriftelijk te laten beantwoorden) verkorten we de commissievergaderingen
1	Structuur / vergadermodel	**VVD**	- Bij majeure plannen moeten burgers actief en voorafgaand aan besluitvorming worden betrokken tijdens informatieavonden of werksessies	- Alle technische vragen dienen vooraf schriftelijk ingediend te worden, ipv tijdens een vergadering - Wekelijks één vaste vergaderdag: de ene week een commissie, volgende wellicht een informatieavond of nog een commissie, en dan later een keer de raadsvergadering. Bijvoorbeeld elke donderdagavond een vaste politieke avond - Ontvangen van stukken minimaal 1,5 week voorafgaand aan een vergadering, zodat fracties oprecht een kans krijgen om hun inbreng voor te bereiden - Geen nieuwe stukken toevoegen (tenzij bij hoge uitzondering) vanaf 72 uur voorafgaand aan een vergadering	

	1 Structuur / vergadermodel	**PvdA**	Ruimte geven aan opinierende / informatie aan inwoners door partijen, wethouders, beleidsambetenaren. Bijvoorbeeld voorafgaand aan commissievergadering.	Meer ruimte voor debat door technische vragen schriftelijk te stellen. Uitleg voorstellen aan commissie en raad door ambtenaar of wethouder.	Geen commissie vergadering op dinsdag ... geeft fractie meer rumte om stukken te doorgronden. Daardoor kortere commissievergadering en combineren of twee op een avond mogelijk.
	1 Structuur / vergadermodel	**DGP**		Wat is de ervaring van andere gemeentes?	een halverwege update
Wat	**moet er allemaal anders?** ***Zie Memo / Nat.raadsledenonderzoek / Benchmark***		**betrekken inwoners**	**kwaliteit debat**	**raadswerk beheersbaar houden**
	2 Technologie/systemen	**GroenLinks**	1. Er komt een overzicht van de reacties op ingezonden brieven van inwoners. 2.Er komt een terugkoppeling naar de raad over de tevredenheid van de inwoner met de reactie. 3.Toegankelijkheid van documenten moet voldoende zijn (voorleesbaar door systemen voor blinden en slechtzienden). 4. Vergroten van digitale vaardigheden van inwoners zodat zij beter geinformeerd zijn	1. Andere opstelling in de raadszaal zodat je tijdens een debat de partij met wie je debatteerrt aan kunt kijken.	1. Een actueel overzicht van alle geldende documenten, beleidsnota's en besluiten. 2. Heldere verslagen met voldoende inhoud.
	2 Technologie/systemen	**VVD**	- Geen opmerkingen	- Geen opmerkingen	- Geen opmerkingen
	2 Technologie/systemen	**PvdA**	Stel een burgerraad, -panel in. Frisdenkers 4 keer per jaar mee laten denken. Zowel met specifieke kennis als ook de gewone doorsnee inwoner. TIP meer toespitsen op situatie in onze gemeente met goede vragen en terugkoppeling. En dan minstens streven naar 1000 deelnemers. Extra informatieve bijeenkomsten organiseren voor thema's die voor inwoners belangrijk blijken te zijn. Benutten herhalen van goede participatievoorbeelden zoals bij Centrumplan Mook en frisdenkers.	Is een ronde of ovale opstelling in raadzaal mogelijk? Bij aanwezigheid publiek op tribune hen "meenemen" in de vergadering en uitleggen wat er staat te gebeuren.	Leesbaarheid ambtelijke stukken en raadsvoorstellen moet duidelijker. De gemiddelde inwoner moet ze kunnen lezen en begrijpen. Let op onnodig gebruik afkortingen. Kwaliteit
	2 Technologie/systemen	**DGP**			
Wat	**moet er allemaal anders?** ***Zie Memo / Nat.raadsledenonderzoek / Benchmark***		**betrekken inwoners**	**kwaliteit debat**	**raadswerk beheersbaar houden**

	3 Mensen	**GroenLinks**	1. Raadsleden zorgen voor realistisch verwachtingsmanagement in hun contact met inwoners. 2. Inwoners krijgen bij het eerste contact met een raadslid goede informatie over wat zij kunnen verwachten bij het inspreken in de raad.	1. Voorzitters moeten getraind worden in het leiden van inhoudelijke debatten. 2. Griffie mag een actievere rol spelen bij de kwaliteit van de raad.	1. Duidelijk verschil aangeven tussen dossiers met korte looptijd en zwaardere dossiers met langere looptijd.
	3 Mensen	**VVD**	- Geen opmerkingen	- Meer zelfreflectie op hoeveelheid vragen richting het college, terwijl het meer gaat om een debat met elkaar als raad	- Voorzitters moeten technisch voorzitter, strakker leiding geven zonder daarbij een raadsdebat te beperken. Wellicht te verbeteren door een voorzittertraining.
	3 Mensen	**PvdA**	Inspreken van inwoners moet belangrijker/ prominenter worden. Waarbij vragen / opmerkingen aan inspreker gesteld moeten kunnen worden.	Trainingen, adviezen/ tips voor commissie- en raadsleden en voorzitters	Duidelijke vergader jaarplanning regelmatig terugkerend. Inzicht / overzicht in lopende projecten met tussentijdse stand van zaken.
	3 Mensen	**DGP**			debat over de inhoud, zonder rancune.
Wat	**moet er allemaal anders?** ***Zie Memo / Nat.raadsledenonderzoek / Benchmark***		**betrekken inwoners**	**kwaliteit debat**	**raadswerk beheersbaar houden**
	4 Cultuur	**GroenLinks**	Inwoners worden gezien als neutrale personen, zonder partijbelangen.	1. Raadsleden spreken elkaar aan op gedrag en op integriteit. 2. Raadsleden weten zich gesteund door de voorzitter en/of de griffie bij conflicten. 3. Het bijwonen van de integriteitstraining is verplicht voor raads- en commissieleden.	
	4 Cultuur	**VVD**	- Zie bovenstaand	- Zie bovenstaand	- Zie bovenstaand
	4 Cultuur	**PvdA**	Info aan inwoners moet luchtiger, informatiever. De doorsnee inwoner moet kunnen begrijpen waar "het" over gaat.	Elkaar feedback geven op gedrag en politieke mores. Info over integriteit aan begin raadsperiode.	Wellicht partij gewoontes / routines doorbreken en "out of the box" denken.
	4 Cultuur	**DGP**			
Hoe	**veranderen?** **lineair / projectmatig of als continu proces?**				
		GroenLinks	1. Wijze van inspreken van inwoners moet in lineair proces vormgegeven worden (vanwege duidelijkheid naar inwoners toe)	1. Verbetering van de kwaliteit van het debat zou een continu proces moeten zijn. 2. Inrichten van systemen en de keuze voor een vergadermodel zou lineair moeten zijn.	Continu proces

	VVD	- Wij gaan wat ons betreft van 2022 gebruikmaken om inzichtelijk te maken wat we precies willen verbeteren, daar kunnen we kleine stappen dan ook al doorvoeren. Mochten we dan echt over willen stappen naar grotere veraderingen, dan kan dit het best vanaf het nieuwe jaar 2023 gestart worden. Voorbeeld: het beschikbaarstellen van stukken kan gedurende 2022 al flink beter worden door deze eerder op Ibabs te publiceren en ook het organiseren van informatieavonden kan al dit jaar opgepakt worden, maar stappen zoals het wijzigen van commissies naar een andere dag zouden wij graag pas per 2023 willen.		
	PvdA	Continu proces met verantwoordelijkheid voor gemeente alsook de politieke partijen.	Continu proces met met name bij aanvang raadsperiode extra aandacht voor nieuwe raads- en commissieleden	Continu proces
	DGP	meer weder vragen stellen		
Wie	**zijn betrokken?**			
	GroenLinks	inwoners, belangengroeperingen, raad, raadsleden, commissieleden, college, ambtenaren, wijkraden (alle kernen, dus ook aansturen op dorpsraad Mook), kinderraad	raad, raadsleden, commissieleden, college, wethouders, voorzitter, gemeentesecretaris, ambtenaren	raad, raadsleden, commissieleden, griffie
	VVD	inwoners, belangengroeperingen, raad, raadsleden, commissieleden, college, ambtenaren, wijkraden	raad, raadsleden, commissieleden, college, wethouders, voorzitter	raad, raadsleden, commissieleden, griffie
	PvdA	inwoners, belangengroeperingen, raad, raadsleden, commissieleden, politieke partijen, college, ambtenaren, dorpsraden	raad, raadsleden, commissieleden, politieke partijen, college, wethouders, voorzitter (burgemeester)	raad, raadsleden, commissieleden, griffie, voorzitter (burgemeester)
	DGP	inwoners, belangengroeperingen, raad, raadsleden, commissieleden, college, ambtenaren, wijkraden	raad, raadsleden, commissieleden, college, wethouders, voorzitter	raad, raadsleden, commissieleden, griffie

Verandermodel vergadermodel Mook en Middelaar 2022

Waarom	**moet het allemaal anders?** ***Zie verslag en presentatie BOT-sessie***		**betrekken inwoners**	**kwaliteit debat**	**raadswerk beheersbaar houden**
		GroenLinks	1) het is voor samenleving niet eenvoudig om betrokken te zijn in de besluitvorming 2) inbreng inwoners komt niet goed tot z'n recht 3) inwoners hebben het gevoel niet gehoord en niet serieus genomen te worden	1) te hoog detailniveau 2) te weinig kaderstellend en controlerend 3) te veel herhaling	1. Gemiddelde tijdsbesteding 18 uur is te veel 2. raadsleden zijn veel tijd kwijt met zoeken naar informatie die wel beschikbaar zou moeten zijn maar onvindbaar is.
		VVD	1) het is voor samenleving niet eenvoudig om betrokken te zijn in de besluitvorming 2) inbreng inwoners komt niet goed tot z'n recht	1) te hoog detailniveau 2) te weinig kaderstellend en controlerend 3) te veel herhaling	gemiddelde tijdsbesteding 18 uur is te veel
		PvdA	Het is voor de inwoners niet eenvoudig om betrokken te zijn in de besluitvorming. De inbreng van inwoners komt niet (goed) tot z'n recht.	Te hoog detailniveau en te weinig kaderstellend en controlerend. Veel herhaling van commissie in de raad. Onderlinge discussie/debat komt niet op gang,	Gemiddelde tijdsbesteding van 18 uur is (te) veel. Maar ieder raadslid is zelf verantwoordelijk voor zijn planning. Bovendien ligt er ook gezamenlijke verantwoordelijkheid vd fractie.
		DGP	Social media, krant, buurt bezoek.	Onervaren wordt er gedebateerd	Het is een 1/2 baan, minder uren zou wenselijk zijn maar hoe?

Verandermodel vergadermodel Mook en Middelaar 2022

Wat	schort er aan het bestaande model? *Zie verslag en presentatie BOT-sessie*		betrekken inwoners	kwaliteit debat	raadswerk beheersbaar houden
1	Structuur / vergadermodel	**GroenLinks**	1. Een moment waarop er door inwoners ingesproken kan worden met discussie of mogelijkheid tot vragenstellen ontbreekt 2. De inwoners hebben geen mogelijkheid om informatie in te winnen en hebben dus ook in gesprekken met gemeente een te grote informatieachterstand	1. Er mist een opinierend moment. 2. De raad heeft een informatieachterstand. 3. Er wordt/werd door leden van het college misbruik gemaakt van deze situatie. 4. De ruimte om kaders mee te geven aan de wethouders ontbreekt. 5. Het verschil in benadering van dualiteit tussen de verschillende wethouders maakt het werk soms ongrijpbaar	1. Er zit te weinig tijd tussen het beschikbaar komen van agenda met stukken en de commissievergaderingen. 2. Commissievergaderingen kosten mede veel tijd omdat alle technische vragen behandeld moeten worden.
1	Structuur / vergadermodel	**VVD**	- Weinig momenten waarbij er informatieavonden zijn voor inwoners - Er wordt te weinig waarde gehecht aan insprekers en hun betoog, door niet met ze in gesprek te gaan	- Er wordt meer met de wethouder gediscussieerd dan met de raad onderling - de vergaderorde loopt nog wel eens uit in tijd - Terwijl de vergaderingen langer duren schort het vaak aan een inhoudelijk debat tussen raadsleden - Hoeveelheid technische vragen kan een goed debat in de commissie bemoeilijken	- Tijd tussen ontvangen van stukken en commissie/raad is erg kort om deze goed voor te bereiden. Waardoor er ook vaak onnodige vragen gesteld worden - Alle commissievergaderingen in één week kan een te groot beslag leggen op een fractie
1	Structuur / vergadermodel	**PvdA**	Inwoners zijn weinig betrokken bij opninievorming en besluitvorming. Inwoners hebben nu onvoldoende een beeld bij de gemeente en de politiek.	Commissievergaderingen zijn te eenzijdig op het College gericht en er komt geen onderling debat of standpuntuitwisseling	Er is weinig tijd om stukken te lezen en te doorgronden tussen fractieberaad en commissie en raad. 'n Fractievergadering en driecommissies in een week is teveel van het goede.
1	Structuur / vergadermodel	**DGP**	Geen weder vragen, omdat die een mening vertegenwoordigen	Eenzijdig	Vergadering tot max 23u00 ivm andere broodheer
Wat	**schort er aan het bestaande model?** ***Zie verslag en presentatie BOT-sessie***		**betrekken inwoners**	**kwaliteit debat**	**raadswerk beheersbaar houden**
2	Technologie/systemen	**GroenLinks**	1. Toegankelijkheid van documenten is vaak onvoldoende waardoor systemen die tekst omzetten in audio (voor blinden) niet te gebruiken zijn. 2. Inwoners zijn onvoldoende op de hoogte van wat er speelt	1. De verslagen zijn te globaal, er staat niet in wat er exact besproken is. 2. Terugluisteren kan niet altijd per agendapunt.	1. Er is geen actueel overzicht van alle geldende documenten, beleidsnota's en besluiten. 2. Heldere verslagen met voldoende inhoud ontbreken.
2	Technologie/systemen	**VVD**	- Het is lastig om stukken te vinden op de gemeentelijke website	- Prima. De verslaglegging werkt goed via de audioverslagen.	- Geen opmerkingen.
2	Technologie/systemen	**PvdA**	Website is al beter maar nog steeds lastig met name raads -en archiefstukken te raadplegen.	Hamerstukken worden in commissies vastgesteld. Dat leidt in raadsvergadering vaak tot minder discussie en ondeling debat	Veel ambtelijke taal en afkortingen vaak grote hoeveelheid aan bijlages zorgen voor tijdsbelasting.
2	Technologie/systemen	**DGP**	iBabs	lastig zoeken	een halverweg update
Wat	**schort er aan het bestaande model?** ***Zie verslag en presentatie BOT-sessie***		**betrekken inwoners**	**kwaliteit debat**	**raadswerk beheersbaar houden**
3	Mensen	**GroenLinks**	1. Raadsleden werken onvoldoende aan verwachtingsmanagement bij inwoners. 2. Aan inwoners wordt onvoldoende duidelijk gemaakt wat zij kunnen verwachten bij het inspreken in de raad.	1. Sommige raadsleden hebben niet de (communicatieve) vaardigheden om te debatteren. 2. Sommige raadsleden hebben onvoldoende kennis over functioneren van de gemeente, politieke besluitvorming en regelement van orde. 3. Veel raadsleden kunnen niet systeemdenken en bekijken vraagstukken als losse brokken ipv in hun context en samenhang	1. Vergaderingen duren soms ook lang omdat raads- of commissieleden vragen blijven herhalen ondanks dat er al een antwoord gegeven is en door blijven gaan over details. Dit kost veel tijd.
3	Mensen	**VVD**	- Geen opmerkingen.	- Er mag een bredere debatcultuur ontstaan in de raad	- Hoofdzaken moeten we ook in toekomst in het oog blijven houden, een taak voor de voorzitter
3	Mensen	**PvdA**	Hoe bereiken we de inwoners? Nu in ieder geval onvoldoende? Maar ze zijn er wel als het om hun straatje gaat!	Debat en discussie komt onvoldoende op gang. Te strakke partij discipline	Herhaling van vragen en opmerkingen in de raad die in commissie al zijn gesteld of gemaakt.
3	Mensen	**DGP**	Instructie aan insprekers dat vragen geen politieke mening zijn	wedervragen stellen bewerkt betrokkenheid	
Wat	**schort er aan het bestaande model?** ***Zie verslag en presentatie BOT-sessie***		**betrekken inwoners**	**kwaliteit debat**	**raadswerk beheersbaar houden**
4	Cultuur	**GroenLinks**	Er lijkt ook over betrokken inwoners door sommige raadsleden gedacht te worden in 'kampen' of partij-achterban. Daardoor worden niet alle signalen en brieven even serieus genomen.	1. Raadsleden spreken elkaar niet aan op gedrag. 2. Raadsleden spreken elkaar niet aan op integriteitsvraagstukken.	
4	Cultuur	**VVD**	- Inwoners hebben geen vaste positie in ons besluitvormingsproces	- Er is een cultuur ontstaan van praten met de wethouder ipv debatteren met elkaar als raad - Politiek is mensenwerk, we moeten elkaar zo accepteren zoals we zijn, ook qua inbreng	- Raadswerk blijft voor veel mensen een nevenfunctie, dat moeten we meer van elkaar accepteren
4	Cultuur	**PvdA**	Inwoners komen pas in actie als in hun straat of buurt wat staat te gebeuren. Hoog Nimby gehalte.	Er wordt niet of nauwelijks feedback gegeven op / aan elkaar of, alleeen als het goed gaat. Disfunctioneren wordt niet aan de orde gesteld.	Oude college en raad zaten teveel in een patroon vast. Nieuw wethoudersteam zorgt voor verfrissing, (1e indruk)
4	Cultuur	**DGP**	?	?	?

Verandermodel vergadermodel Mook en Middelaar 2022

Wat	moet er allemaal anders? *Zie Memo / Nat.raadsledenonderzoek / Benchmark*		betrekken inwoners	kwaliteit debat	raadswerk beheersbaar houden
	1 Structuur / vergadermodel	**GroenLinks**	1. Ervaring opdoen met een burgerberaad. 2. Dorpsraden krijgen een vaste plek in de vergaderstructuur. 3. Als inwoners inspreken, tijd reserveren voor vragen uit de raad/commissie. Dus tijd voor een echt gesprek. 4. Inwoners de kans geven zich goed te informeren over het onderwerp waarop ze betrokken zijn en in willen spreken.	1. De technische vragen zouden schriftelijk gesteld kunnen worden. 2. Een opinierende vergadering aan de vergaderstructuur toevoegen. 3. Betere en gelijkwaardige informatievoorziening voor alle raadsleden. 4. Expliciet ruimte scheppen voor het meegeven van kaders aan het college. College ook opdragen om kaders te vragen	1. Meer tijd tussen het beschikbaar komen van de agenda met stukken en de eerste commissievergadering. 2. Door technische vragen schriftelijk te stellen (en door college schriftelijk te laten beantwoorden) verkorten we de commissievergaderingen
	1 Structuur / vergadermodel	**VVD**	- Bij majeure plannen moeten burgers actief en voorafgaand aan besluitvorming worden betrokken tijdens informatieavonden of werksessies	- Alle technische vragen dienen vooraf schriftelijk ingediend te worden, ipv tijdens een vergadering - Wekelijks één vaste vergaderdag: de ene week een commissie, volgende wellicht een informatieavond of nog een commissie, en dan later een keer de raadsvergadering. Bijvoorbeeld elke donderdagavond een vaste politieke avond - Ontvangen van stukken minimaal 1,5 week voorafgaand aan een vergadering, zodat fracties oprecht een kans krijgen om hun inbreng voor te bereiden - Geen nieuwe stukken toevoegen (tenzij bij hoge uitzondering) vanaf 72 uur voorafgaand aan een vergadering	
	1 Structuur / vergadermodel	**PvdA**	Ruimte geven aan opinierende / informatie aan inwoners door partijen, wethouders, beleidsambetenaren. Bijvoorbeeld voorafgaand aan commissievergadering.	Meer ruimte voor debat door technische vragen schriftelijk te stellen. Uitleg voorstellen aan commissie en raad door ambtenaar of wethouder.	Geen commissie vergadering op dinsdag ... geeft fractie meer rumte om stukken te doorgronden. Daardoor kortere commissievergadering en combineren of twee op een avond mogelijk.
	1 Structuur / vergadermodel	**DGP**		Wat is de ervaring van andere gemeentes?	een halverwege update

Wat	moet er allemaal anders? *Zie Memo / Nat.raadsledenonderzoek / Benchmark*		betrekken inwoners	kwaliteit debat	raadswerk beheersbaar houden
	2 Technologie/systemen	**GroenLinks**	1. Er komt een overzicht van de reacties op ingezonden brieven van inwoners. 2.Er komt een terugkoppeling naar de raad over de tevredenheid van de inwoner met de reactie. 3.Toegankelijkheid van documenten moet voldoende zijn (voorleesbaar door systemen voor blinden en slechtzienden). 4. Vergroten van digitale vaardigheden van inwoners zodat zij beter geinformeerd zijn	1. Andere opstelling in de raadszaal zodat je tijdens een debat de partij met wie je debatteerrt aan kunt kijken.	1. Een actueel overzicht van alle geldende documenten, beleidsnota's en besluiten. 2. Heldere verslagen met voldoende inhoud.
	2 Technologie/systemen	**VVD**	- Geen opmerkingen	- Geen opmerkingen	- Geen opmerkingen
	2 Technologie/systemen	**PvdA**	Stel een burgerraad, -panel in. Frisdenkers 4 keer per jaar mee laten denken. Zowel met specifieke kennis als ook de gewone doorsnee inwoner. TIP meer toespitsen op situatie in onze gemeente met goede vragen en terugkoppeling. En dan minstens streven naar 1000 deelnemers. Extra informatieve bijeenkomsten organiseren voor thema's die voor inwoners belangrijk blijken te zijn. Benutten herhalen van goede participatievoorbeelden zoals bij Centrumplan Mook en frisdenkers.	Is een ronde of ovale opstelling in raadzaal mogelijk? Bij aanwezigheid publiek op tribune hen "meenemen" in de vergadering en uitleggen wat er staat te gebeuren.	Leesbaarheid ambtelijke stukken en raadsvoorstellen moet duidelijker. De gemiddelde inwoner moet ze kunnen lezen en begrijpen. Let op onnodig gebruik afkortingen. Kwaliteit
	2 Technologie/systemen	**DGP**			

Wat	moet er allemaal anders? *Zie Memo / Nat.raadsledenonderzoek / Benchmark*		betrekken inwoners	kwaliteit debat	raadswerk beheersbaar houden
	3 Mensen	**GroenLinks**	1. Raadsleden zorgen voor realistisch verwachtingsmanagement in hun contact met inwoners. 2. Inwoners krijgen bij het eerste contact met een raadslid goede informatie over wat zij kunnen verwachten bij het inspreken in de raad.	1. Voorzitters moeten getraind worden in het leiden van inhoudelijke debatten. 2. Griffie mag een actievere rol spelen bij de kwaliteit van de raad.	1. Duidelijk verschil aangeven tussen dossiers met korte looptijd en zwaardere dossiers met langere looptijd.
	3 Mensen	**VVD**	- Geen opmerkingen	- Meer zelfreflectie op hoeveelheid vragen richting het college, terwijl het meer gaat om een debat met elkaar als raad	- Voorzitters moeten technisch voorzitter, strakker leiding geven zonder daarbij een raadsdebat te beperken. Wellicht te verbeteren door een voorzittertraining.
	3 Mensen	**PvdA**	Inspreken van inwoners moet belangrijker/ prominenter worden. Waarbij vragen / opmerkingen aan inspreker gesteld moeten kunnen worden.	Trainingen, adviezen/ tips voor commissie- en raadsleden en voorzitters	Duidelijke vergader jaarplanning regelmatig terugkerend. Inzicht / overzicht in lopende projecten met tussentijdse stand van zaken.
	3 Mensen	**DGP**			debat over de inhoud, zonder rancune.

Wat	moet er allemaal anders? *Zie Memo / Nat.raadsledenonderzoek / Benchmark*		betrekken inwoners	kwaliteit debat	raadswerk beheersbaar houden
	4 Cultuur	**GroenLinks**	Inwoners worden gezien als neutrale personen, zonder partijbelangen.	1. Raadsleden spreken elkaar aan op gedrag en op integriteit. 2. Raadsleden weten zich gesteund door de voorzitter en/of de griffie bij conflicten. 3. Het bijwonen van de integriteitstraining is verplicht voor raads- en commissieleden.	*invullen*
	4 Cultuur	**VVD**	- Zie bovenstaand	- Zie bovenstaand	- Zie bovenstaand
	4 Cultuur	**PvdA**	Info aan inwoners moet luchtiger, informatiever. De doorsnee inwoner moet kunnen begrijpen waar "het" over gaat.	Elkaar feedback geven op gedrag en politieke mores. Info over integriteit aan begin raadsperiode.	Wellicht partij gewoontes / routines doorbreken en "out of the box" denken.
	4 Cultuur	**DGP**			

Verandermodel vergadermodel Mook en Middelaar 2022

Hoe veranderen? lineair / projectmatig of als continu proces?		betrekken inwoners	kwaliteit debat	raadswerk beheersbaar houden
	GroenLinks	1. Wijze van inspreken van inwoners moet	1. Verbetering van de kwaliteit van het debat zou een	Continu proces
	VVD	- Wij gaan wat ons betreft van 2022 gebruikmaken om inzichtelijk te maken wat we precies willen verbeteren, daar kunnen we kleine stappen dan ook al		
	PvdA	Continu proces met verantwoordelijkheid	Continu proces met met name bij aanvang	Continu proces
	DGP	meer weder vragen stellen		

Verandermodel vergadermodel Mook en Middelaar 2022

Wie zijn betrokken?		betrekken inwoners	kwaliteit debat	raadswerk beheersbaar houden
	GroenLinks	inwoners, belangengroeperingen, raad, raadsleden, commissieleden, college, ambtenaren, wijkraden (alle kernen, dus ook aansturen op dorpsraad Mook), kinderraad	raad, raadsleden, commissieleden, college, wethouders, voorzitter, gemeentesecretaris, ambtenaren	raad, raadsleden, commissieleden, griffie
	VVD	inwoners, belangengroeperingen, raad, raadsleden, commissieleden, college, ambtenaren, wijkraden	raad, raadsleden, commissieleden, college, wethouders, voorzitter	raad, raadsleden, commissieleden, griffie
	PvdA	inwoners, belangengroeperingen, raad, raadsleden, commissieleden, politieke partijen, college, ambtenaren, dorpsraden	raad, raadsleden, commissieleden, politieke partijen, college, wethouders, voorzitter (burgemeester)	raad, raadsleden, commissieleden, griffie, voorzitter (burgemeester)
	DGP	inwoners, belangengroeperingen, raad, raadsleden, commissieleden, college, ambtenaren, wijkraden	raad, raadsleden, commissieleden, college, wethouders, voorzitter	raad, raadsleden, commissieleden, griffie

Raadswerkgroep Het nieuwe vergaderen van de gemeenteraad

4-ballen model https://www.managementimpact.nl/artikel/het-vierballenmodel-om-uitgelijnd-te-kunnen-werken/

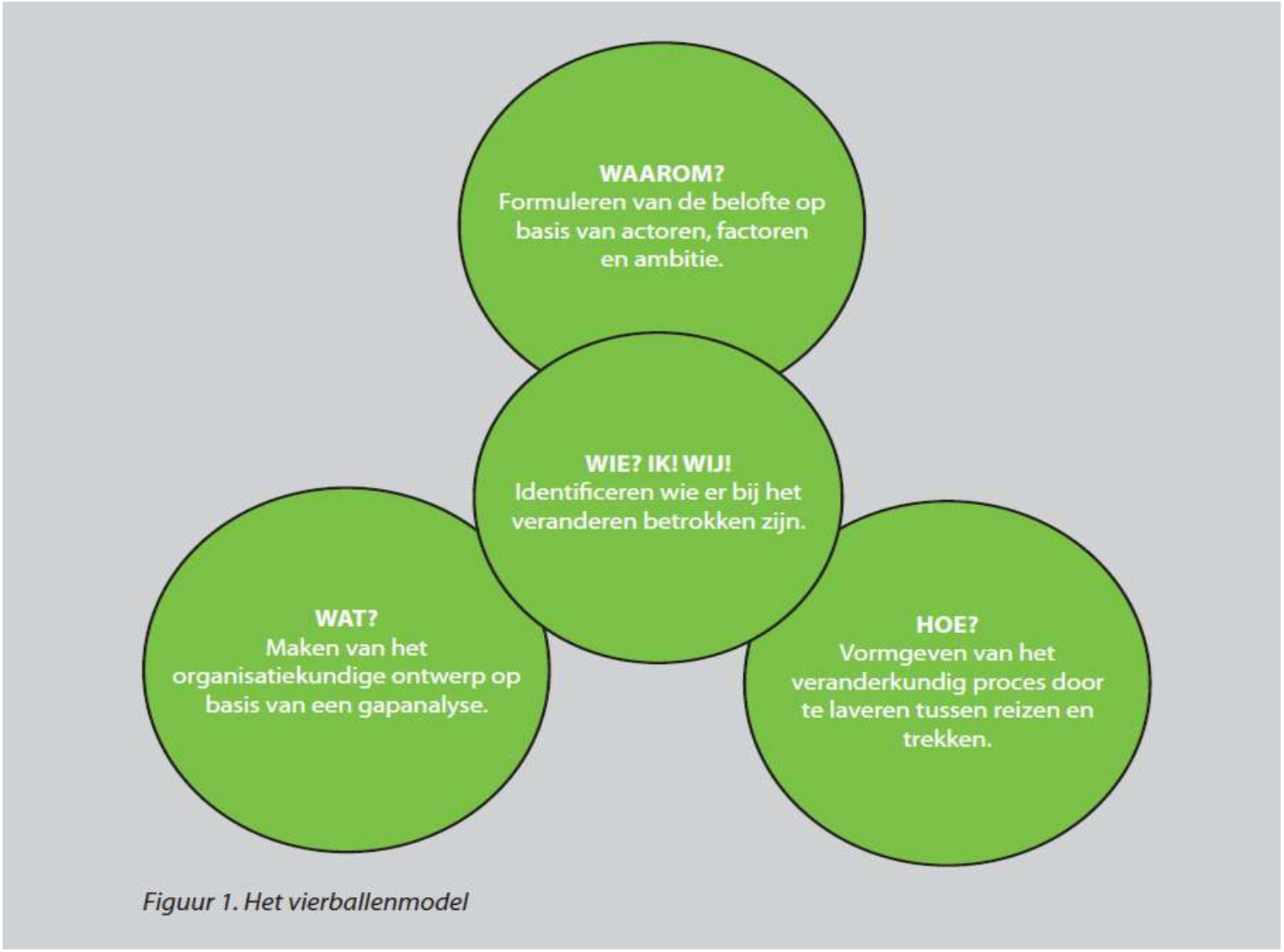

Figuur 1. Het vierballenmodel

Kernvragen bij het vierballenmodel

1 De eerste bal introduceert de WAAROM-vraag: waarom moet het eigenlijk anders? Is het niet veel effectiever om alles bij het oude te laten? De waarom-vraag stelt aan de order welke actoren en factoren de aanleiding vormen om te willen veranderen. Die aanleiding stelt een ambitievraag: wat willen we hiermee en welke ambitie hebben we dan? Op grond daarvan kunnen we een (nieuwe) belofte voor de toekomst formuleren. Als we dan aan de slag gaan, moet dat wat we willen veranderen een bijdrage leveren aan het realiseren van die ambitie, van die belofte. 'Wat je belooft moet je doen.' Je verandert dus omdat je op basis van een analyse van actoren en factoren komt tot het herdefiniëren van je belofte – je businesspropositie.

2 De tweede bal adresseert het organisatiekundige vraagstuk: WAT schort er mogelijk op onderdelen of nog breder in de huidige organisatorische situatie ('as is') en WAT moet de toekomstige organisatie dan worden of kunnen ('to be')? Wij denken dat organiseren gebaseerd is op vier met elkaar samenhangende bouwstenen. Er zijn natuurlijk meer bouwstenen te bedenken, maar voor ons zijn dat:

Structuur
Technologie
Mensen
Cultuur

3

De derde bal stelt de vraag HOE je een veranderkundig proces op gang kunt brengen en kunt inrichten zodanig dat de gewenste organisatie gerealiseerd gaat worden – een organisatie die de (nieuwe) belofte realiseert. Er bestaan in onze ogen twee fundamentele procesbenaderingen. De eerste benadering gaat uit van een lineaire manier van denken. Deze ziet veranderen als iets projectmatigs en als iets wat eindig is. Er is een begin en eind, en daartussen draait het allemaal om plannen, KPI's, mijlpalen en uitvoeren. We kunnen dit ook benoemen als het maakbare veranderproces. Handig als je een brug wilt bouwen of asfalt uitrollen. Het tweede type ziet veranderen als een beweging, een die veel meer continu van aard is. Het gaat niet om 'de organisatie' maar om organiseren, om het proces van beweging op gang krijgen en onderhouden. Veranderen krijgt eerder een 'stromend' karakter. Of om het metaforisch te zeggen: door aan de bedding te 'klussen' kan de rivier stromen. Gezocht wordt naar een mix van factoren en actoren die de beweging al in zich dragen. Deze tweede benadering richt zich daarmee op het richtinggeven van het veranderkundige proces, terwijl dat proces al aan de gang is.

4 De vierde en laatste bal in het midden van het model stelt de vraag aan de orde WIE bij de verandering betrokken zijn. Eén antwoord op die vraag is helder, namelijk IK (de veranderaar zelf). Die is immers net als managers en medewerkers ook een betrokken partij in het veranderproces. Als de veranderaar een heldere eigen rol heeft, voorkom je bovendien dat de casus vanaf 'de tribune' wordt beschreven. Daarnaast zijn er in elk veranderingsproces verschillende stakeholders (zowel intern als extern) te onderscheiden die een directe of indirecte rol spelen. We noemen dat WIJ.